

Міністерство освіти і науки України

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Український фізико-математичний ліцей Київського національного
університету імені Тараса Шевченка

XXIV Всеукраїнська учнівська Інтернет-олімпіада з фізики

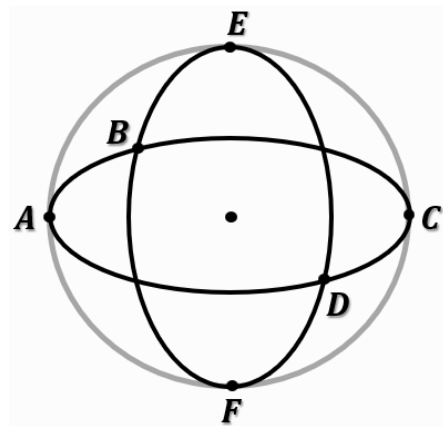
2024/2025 навчального року

I (заочний) етап I тур

9 клас

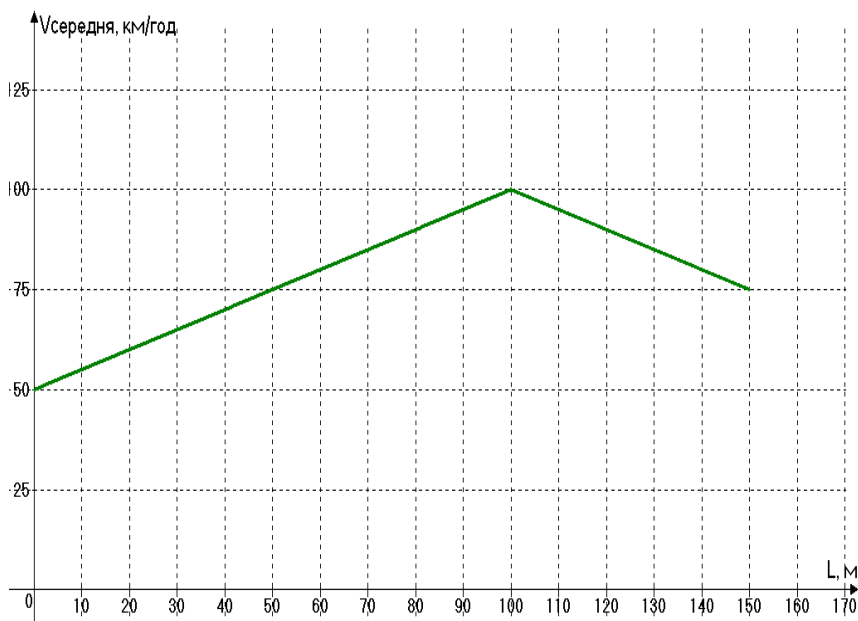
1. «Закільцьовані»

Три металеві обручі однакового діаметру та однакової товщини, що розташовані у взаємно перпендикулярних площинах, з'єднані між собою в усіх зазначених на рисунку точка. Два з трьох обручів (на рисунку вони показані чорними) зроблені з металу А, третій обруч (на рисунку він сірий) — з металу Б. Омметр, приєднаний до точок з'єднання А і С, показав опір $R_{AC} = 16$ Ом, а приєднаний до точок А і Е — опір $R_{AE} = 13$ Ом. Визначте відношення ρ_A/ρ_B питомих опорів металів.

2. «І знов середня швидкість»

Машина їде по горизонтальній прямій ділянці дороги. У момент проїзду машини повз автобусну зупинку пасажир почав будувати графік залежності середньої швидкості машини на шляху L , пройденому після автобусної зупинки, від величини L . За наведеним графіком середньої швидкості руху машини від пройденої відстані:

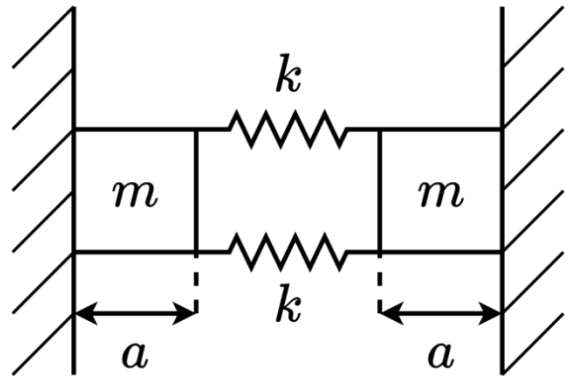
А) Знайдіть середню швидкість на шляху від 50 до 125 м;

Б) Отримайте та зобразіть графічно залежність пройденого шляху від часу руху;

В) Чи немає в цьому русі чогось підозрілого та нефізичного? Якщо так, то вкажіть, чому ви так вважаєте?

3. «Тиснемо-перетиснемо»

Два однакових кубики зі стороною a та масою m з'єднані двома однаковими пружинами як зображено на рисунку. Кожна пружина має жорсткість k та початкову довжину в нестисненому стані L_0 . Систему розміщують між двома вертикальними стінками (див. рисунок). Знайдіть, за якої відстані між стінками система буде в рівновазі. Коефіцієнт тертя між кубиками та стінкою дорівнює μ та $\mu < 1$. Уважати, що пружини залишаються горизонтальними.

4. «Дрова і вода»

Відомо, що при згорянні вологої деревини виділяється менша кількість теплоти, ніж при згорянні сухої. У таблиці наведені дані для тепловиділення і густини трьох порід деревини за різної вологості й умови повного згорання.

А) Не використовуючи інших довідкових даних по деревині, **проаналізуйте** таблицю, **знайдіть спільне** у різних видах деревини, **висуньте** гіпотезу і **дозаповніть таблицю** розрахованими чисельними значеннями.

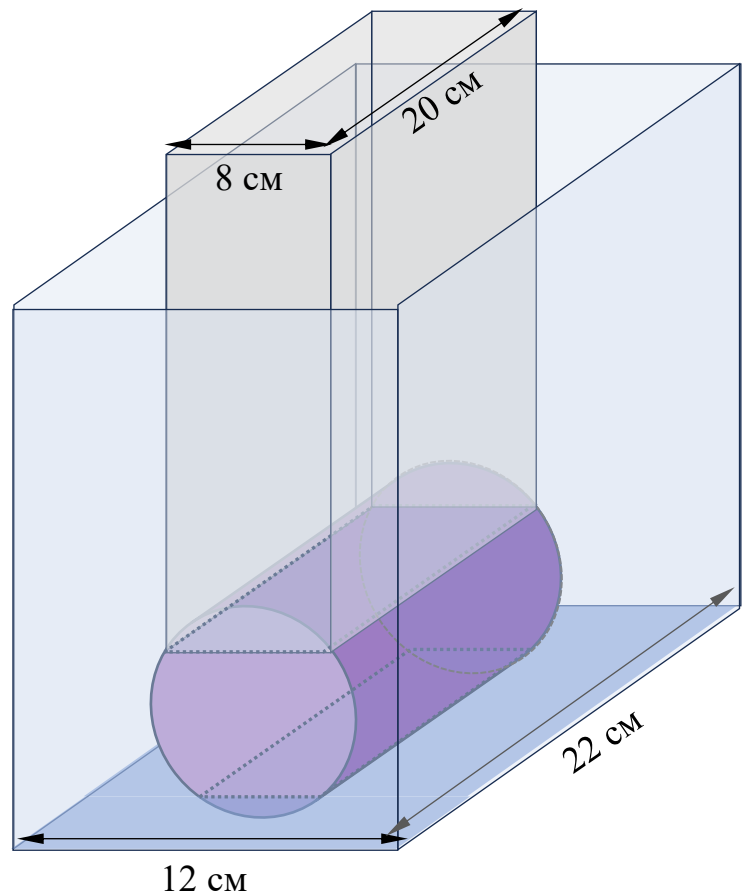
Б) За **якої відносної вологості** деревини та взагалі не буде горіти? Початкова температура деревини, яку підкладають у вогонь, 20°C . Уважайте, що дрова горять за температури 800°C , всі утворені речовини нагріваються до цієї температури, питома теплота пароутворення води при 100°C дорівнює $2,3 \text{ МДж/кг}$, а питома теплоємність водяної пари така ж як і льоду $2,1 \text{ кДж/(кг}^{\circ}\text{C)}$

Одна калорія – це кількість теплоти, яка необхідна, щоб 1 г води з питомою теплоємністю $4,18 \text{ Дж/(г}^{\circ}\text{C)}$ нагріти на 1°C . Вологість у таблиці – відношення маси води у деревині до маси цієї ж деревини в абсолютно сухому стані. Зазначимо, що нагрівання самої сухої деревини до температури горіння вже враховано у значенні теплотворної здатності.

	Вологість 0%	Вологість 12%			Вологість 25%		
	Теплотворна здатність, ккал/кг	Теплотворна здатність, кВт·год/м ³	Густина, кг/м ³	Теплотворна здатність, ккал/кг	Теплотворна здатність, кВт·год/м ³	Густина, кг/м ³	Теплотворна здатність, ккал/кг
Береза		3000	630		2700	650	
Сосна		2400	500		2200	530	
Ялина		2100	440			470	

5. «Циліндр в акваріумі»

Високий акваріум з основою $12\text{ см} \times 22\text{ см}$ посередині дна має прямокутний отвір $8\text{ см} \times 20\text{ см}$. Для того, щоб вода не витікала, перед заповненням акваріуму на його отвір спробували поставити вертикальний порожній короб, зроблений з міцного тонкого прозорого пластику у формі паралелепіпеду без двох протилежних основ розмірами $8\text{ см} \times 20\text{ см}$. Але співпадіння довжин отвору і коробу не дозволили забезпечити герметичність. Тоді в отвір спочатку поклали сталевий циліндр діаметром 10 см і висотою 20 см , а вже на нього наділи зверху короб (див. схематичний Рис.). Стінки короба і циліндру вертикальні. В акваріум почали наливати воду зі сталою швидкістю 100 мл за секунду. А) З **якою швидкістю** (у см/с) рухається лінія розділу води і повітря: вздовж вертикальної стінки акваріуму та вздовж бокової (циліндричної) поверхні циліндру?

Б) Для обох випадків знайдіть **залежність швидкостей від висоти рівня води** (або іншої наочної координати) та
В) їх **максимальне і мінімальне значення**.

Г) **Чи може** сталевий циліндр почати трохи «підстрибувати» і періодично випускати воду при достатньо високих стінках акваріуму і жолобу через деякий час після початку заповнення акваріуму водою? Якщо так, **через який час**, якщо ні, **чому**?

Задачі запропонували: 1. Гельфгат І.М., 2. Олійник А.О., 3. Рідкокаша І.П., 4-5 Орлянський О.Ю.

БАЖАЄМО УСПІХІВ !